

Bemærkninger til forslaget

I forbindelse med naturkatastrofer og på store såkaldte donorkonferencer sker det ofte, at en række lande afgiver løfter om at bidrage med bestemte beløb til nødhjælp, fødevarebistand eller andre former for bistand. Desværre går det meget ofte trægt med at indfri disse løfter. Nogle gange kommer der ganske enkelt ikke penge fra de pågældende lande, andre gange kommer kun et mindre beløb.

Et eksempel på dette er G8-mødet i Gleneagles, Skotland, i 2005. Her lovede G8-landene bistand for milliarder i forbindelse med »Afrikaåret«. To år senere havde Afrika kun fået gældslettelser, og ingen af løfterne blev fuldt indfriet. Verdensbanken anslår, at G8-landene mangler at donere 30 mia. dollars for at opfylde deres løfter fra mødet, selv om gældslettelserne regnes med som bistand.

Oxfam har i rapporten »Verden venter stadig – de brudte løfter koster millioner menneskeliv« undersøgt betydningen af de brudte løfter. Heri konkluderes på baggrund af beregninger fra Verdenssundhedsorganisationen WHO og FN's program for aids-bekæmpelse, UNAIDS, at alene G8-landenes brudte løfter hvert år koster 5,5 mio. mennesker livet¹).

Det er tragisk, at løfterne om bistand ikke holdes, med forfærdelige konsekvenser for verdens fattige til følge. Men det er også uheldigt af andre grunde.

For det første betyder det, at det moralske pres, som mange lande oplever i forbindelse med en nødsituation eller en stor donorkonference, kan indfries gennem et tomt løfte. Det betyder mindre bistand til dem, der har brug for det.

For det andet betyder det, at der er usikkerhed om, hvorvidt pengene dukker op. Det vanskeliggør planlægning, og det er især et problem i forbindelse med nødhjælpsarbejde, hvor det kan være et spørgsmål om liv eller død, om pengene dukker op. Hvis der var sikkerhed for, at afgivne løfter blev indfriet, kunne sådanne løfter fungere som en garanti for låntagning – eventuelt fra en særlig lånefacilitet i Verdensbanken indrettet til formålet. Men tomme løfter kan naturligvis ikke belånes.

Med beslutningsforslaget ønsker forslagsstillerne at øge det moralske pres på donorlandene. Hvis alle kan se, hvilke løfter der er afgivet, og om de bliver indfriet, vil de politiske omkostninger ved at afgive tomme løfter blive forøget. Det kan godt være, at der bliver afgivet lidt færre og lidt billigere løfter, men tomme løfter er jo ikke noget værd, og forslagsstillerne vurderer, at der faktisk vil blive stillet flere penge til rådighed.

Rent praktisk kunne registreringen ske i OECD's DAC-regi. Her registrerer man i forvejen, hvad der bliver givet i udviklingsbistand. Registrering af løfter og indfrielse heraf ligger i naturlig forlængelse af denne opgave.

OECD arbejder allerede for at presse donorlandene til at overholde deres løfter. Bl.a. har OECD for nylig opfordret verdens donorlande til at lave et »Aid Pledge« (bistandsløfte) om, at den finansielle krise ikke må bruges som undskyldning for at bryde løfter om udviklingsbistand²). Registrering af løfter og overholdelsen af disse er en naturlig opfølgning på »Aid Pledge«, da det skal være helt klart, hvem der overholder deres løfter, og hvem der glemmer, hvad de lovede. Især er det vigtigt i en finansiell krise, hvor donorlandene let kan glemme deres internationale forpligtelser.

Det skal dog siges, at OECD's DAC-komité ikke er et ideelt forum for registrering, heller ikke af, hvad der faktisk ydes i bistand. Det er kun donorlandene, der sidder i denne komité. Det betyder, at udgifter, der ikke burde tælle som bistand, faktisk bliver talt med – der er et politisk pres for at blæse bistanden op til et stort tal. Ideelt set burde opgaven flyttes til FN-regi og styres af en komité med repræsentanter for såvel donor- som modtagerlande – og gerne også et antal særligt sagkyndige.

Uanset hvor registreringen skal ske, skal de løbende resultater lægges frit tilgængeligt ud på internettet. Det vil gøre det nemt for politikere, journalister, ngo'er og interesserede borgere at tjekke, om landene holder, hvad de lover, og at hænge de lande ud, der ikke holder deres løfter.